

Snižujeme uhlíkovou stopu
– seriál doporučení Ekologické poradny Veronica

Klima pro kočku

aneb Uhlíková stopa domácích mazlíčků

Uhlíková tlapka, tedy produkce skleníkových plynů způsobená chovem domácích zvířat jen pro radost, má původ zejména v jejich krmivu.

V tomto ohledu jsou nejproblematičtější tolik oblíbení masožravci – kočky a psi. Čím větší zvíře, tím více krmiva – s velikostí psa roste uhlíková stopa. Kočky jsou na tom obdobně jako malí psi. Uhlíkově méně produktivní jsou druhy, které maso nepotřebují nebo si ho dají jen občas jako mlšku – křečci, papoušci, činčily a další. Uhlíková stopa a všechny další dopady rostou nejen s velikostí zvířat, ale také s jejich celosvětovým počtem. Environmentálně zodpovědné je tedy brát si zvířata z útulku místo od chovatele a nemnožit je dál.

Kočka, nebo pes

Uhlíkovou stopu masožravců tvoří především jejich strava. Zásadní jsou pak dvě kritéria: množství krmiva (včetně toho, které se vyhodí) a jeho druh. Ve srovnání s tím je produkce odpadů z obalů méně významná, ale velikost a druh balení je nutné také zohlednit.

Doma chovaná zvířata jsou mnohem častěji překrmovaná než podvyživená. Rozhodně nenabádáme k vyhladovění zvířat, ale je nutné množství a druh potravy vybírat podle skutečných potřeb, věku a aktivity zvířete. Zdravým šelmám ostatně kratší půst prospěje, masožravci jsou přizpůsobení na přecpání se po úspěšném lovu i na hladovění v období nedostatku. Nadváha a obezita u zvířat má stejné důsledky jako u lidí.

Průměrný Čech za rok spotřebuje cca 800 kg jídla (včetně podílu vyhozených potravin a zbytků ze zpracování), z toho jde cca 70 kg na vrub masa. Pes podle velikosti 48–247 kg, kočka 18–34 kg krmiva. (Kočka sežere méně než malý pes, ale zase více masa, proto má vyšší uhlíkovou stopu.) Masožravci mají podíl masa ve stravě vyšší a již nyní na výrobu krmiv není „dost zbytků“ a krmiva se vyrábí i z masa použitelného pro lidi. Odhaduje se, že v USA chování psi a kočky spotřebují zhruba pětinu toho, co lidé.

Druh a velikost zvířete	Uhlíková stopa (kg CO ₂ ekv. / rok)
malý pes (do 10 kg)	90
středně velký pes (11–30 kg)	390
velký pes (nad 30 kg)	675
kočka	90

Průměrná uhlíková stopa obyvatele Česka je 12 tun (kompletní produkce rozpočítaná na jednotlivce), osobní spotřeba z toho je cca 5 tun. Takže když si pořídíte velkého psa, tak vám jen kvůli jeho krmení stoupne o více než desetinu.

V Česku žije podle odhadů 2,2 milionu psů a 1,1 milionu koček. Při přepočtu na domácnosti má přes 40 % Čechů psa, přes 20 % kočku. V Evropské unii má více psů na domácnosti už jen Rumunsko a Polsko. V uhlíkové praxi to znamená, že kočky přispívají k uhlíkové stopě ČR 99 000 tunami CO₂ ekv. za rok a psi někde mezi 200 000 (kdyby byli všichni malí) a 1 485 000 tun (kdyby byli všichni velcí) CO₂ ekv. za rok. Řekněme – s vědomím, že jde o hrubý odhad – že je u nás 50 % psů malých plemen, 30 % středních a 20 % připadá na velké. Pak je uhlíková stopa jen českých psů 653 400 t CO₂ ekv. každý rok.

	Jednotlivci (CO ₂ ekv. / rok)	Všichni (CO ₂ ekv. / rok)
lidé (10,7 mil.)	5 000 kg	53 500 000 t
psi (2,2 mil.)	90–675 kg	653 000 t
kočky (1,1 mil.)	90 kg	99 000 t

Druhy krmiva a obaly

Druh krmiva je dalším aspektem ke zvážení. Jako nejšetrnější se jeví krmení tkáněmi jatečných zvířat, které nejsou pro lidi z různých důvodů požitelné. Kvalitní maso by mělo primárně sloužit k lidské výživě – už proto, že jeho uhlíková stopa je značná. Využití zbytků tuto zátěž rozkládá na více konzumentů (lidi i jejich mazlíčky). Hovězí maso co do uhlíkové stopy o několik délek vede – šetrnější volbou jsou kuřata nebo ryby. Mléko nepatří do kočičí ani psí stravy od chvíle, kdy je matka odstavila, a řada koček má (stejně jako mnoho lidí) s trávením mléka značné problémy, jakkoliv jim chutná.

Při výběru krmiv se dívejte kromě nutriční hodnoty také na složitost výroby. Nejlepší volbou jsou různé jateční zbytky, odřezky, pamlsky vyrobené např. z odpadních kůží, plíček apod. Zkuste se domluvit u řezníka, že by vám odřezky a vnitřnosti dal do vlastní krabičky.

Druh masa	CO ₂ ekv. / kg produktu
hovězí – masný skot	99
jehněčí	40
hovězí – mléčný skot	33
ryby (z chovu)	14
vepřové	12
drůbež	10

Při výběru je možné zohlednit i jiné aspekty – např. počet životů zvířat nutných pro výrobu kilogramu krmiva, způsobu chovu (volně chované krávy vs. v konvenčním zemědělství chování brojleři v halách), prospěšnost chovu určitých druhů zvířat pro údržbu krajiny apod. Dobrou volbou mohou být zvířata z domácích malochovoů, pokud jsou správně vedené.

Pro obaly platí to, co vždycky: méně je více. Suchá krmiva je nejlepší kupovat ve velkých pytlích. Větší konzervy jsou lepší, pokud ale nekončí zbytky krmiva v popelnici. Železné plechovky se dají recyklovat celkem dobře, o hliníkové je malý zájem a jejich uhlíková stopa je několikanásobně větší. Kombinované obaly „kapsiček“ nelze recyklovat a je lepší se jim vyhnout.

Jaký si dám klimatický závazek?

Pokud si místo velkého psa pořídím malého psa nebo kočku, ušetřím 585 kg CO₂ ekv za rok. Pokud si vyberu malého psa nebo kočku místo středně velkého psa, ušetřím 300 kg CO₂ ekv za rok.

Pořídím si zvíře z útulku. Ve srovnání s „novým“ zvířetem narozeným z plánovaného vrhu ušetřím tolik kg CO₂ ekv, kolik svým životem vyprodukuje.

Budu kupovat krmení ve velkém balení. Když snížím spotřebu o 1 kg železa, ušetřím 3 kg skleníkových plynů, v případě kila hliníku dokonce 12 kg. Uspořené kilo plastů se projeví jako 2,4 kg úbytek skleníkových plynů. ■

Renata Placková;
Ekologický institut Veronica
Zkráceno (red)

V plném znění včetně zdrojů a dalších informací najdete článek na:
<https://www.veronica.cz/otazky?=519>